

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIII Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w L. w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Ławecka - Skóra

Protokolant: sekr. sąd. Magdalena Mądry

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2021 r. w L.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

przeciwko Gmina R.

- o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda rzecz powoda 455 269,55 zł (czterysta pięćdziesiąt pięć tysięcy dwieście sześćdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt pięć groszy) wraz z odsetkami liczonymi:

a) **od kwoty kapitału 300 000 zł od dnia 16 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty tytułem odsetek karnych w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie określonych w art. 481 § 2¹ k.c. (tj. dwukrotności sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych), które na dzień wniesienia pozwu wynoszą 14% w stosunku rocznym,**

b) **od kwoty odsetek umownych 15 116,13 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od 30 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty, na podstawie art. 481 § 2 k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c.,**

c) **od kwoty odsetek karnych 140 153,42 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od 30 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty, na podstawie art. 481 § 2 k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c.**

– przy czym zastrzega prawo powołania się pozwanego w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności, z uwagi na spadek po A. P. (1) zmarłym 28 grudnia 2015 r. w G. z dobrodziejstwem inwentarza, stosownie do przepisu art. 319 k.p.c.

- odpowiedzialność pozwanego jest solidarna z G. P. (1) odpowiadającą wobec powoda na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z 31 stycznia 2020 r. wydanym w sprawie (...).

2. W pozostałym zakresie powództwo oddala.

3. Nie obciąża pozwanego kosztami procesu poniesionymi przez powoda.

SSO Małgorzata Ławecka - Skóra

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym 30 grudnia 2019 r. w powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym solidarnie od pozwanych Gminy R. i G. P. (1) kwoty 457.950,79 zł (czterysta pięćdziesiąt siedem tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) wraz z odsetkami liczonymi:

d) od kwoty kapitału 300 000 zł od dnia 16 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty tytułem odsetek karnych w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie określonych w art. 481 § 2¹ k.c. (tj. dwukrotności sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych), które na dzień wniesienia pozwu wynoszą 14% w stosunku rocznym,

e) od kwoty odsetek umownych 17 197,37 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od 30 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty, na podstawie art. 481 § 2 k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c.,

f) od kwoty odsetek karnych 140 153,42 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od 30 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty, na podstawie art. 481 § 2 k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c.,

Nadto powód wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów celowego dochodzenia roszczeń w postaci opłaty skarbowej od pełnomocnictwa 17 zł.

31 stycznia 2020 r. sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym i zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda całą należność dochodzoną pozwem wraz z kosztami postępowania.

Pozwana G. P. (1) nie wniosła sprzeciwu.

Pozwany Gmina R. wniósł sprzeciw i piśmie tym domagał się oddalenia powództwa w całości. W sprzeciwie pozwany wniósł zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń i domagał się uwzględnienia w wyroku ograniczenia odpowiedzialności pozwanego do stanu czynnego masy spadkowej po A. P. (1).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 sierpnia 2012 r. pomiędzy powodem, a A. P. (1) została zawarta umowa kredytu w rachunku bieżącym nr (...) na podstawie której powód udzielił A. P. (1) kredytu do wysokości 300 000 zł na okres od 16 sierpnia 2012 r. do 15 sierpnia 2016 r. Udzielony kredyt był kredytem otwartym, odnawialnym a każda spłata całości lub części kredytu powodowała, że odnawiał się on do pierwotnej wysokości i mógł być wielokrotnie wykorzystywany, aż do wygaśnięcia umowy. Kredyt był oprocentowany. Oprocentowanie kredytu było zmienne w dniu zawarcia umowy określone stawką WIBOR 1M powiększoną o marżę Banku wynoszącą 6%. W dniu zawarcia umowy oprocentowanie to wynosiło 10,91% w stosunku rocznym. Zmiana oprocentowania następowała w trybie miesięcznym poprzez zmianę stawki WIBOR 1M. Odsetki od wykorzystanego kredytu były pobierane z rachunku bieżącego w terminie do pierwszego dnia miesiąca następującego po obrachunkowym wraz z należną prowizją za postawienie środków do dyspozycji. Poręczycielką kredytu była G. P. (1) żona kredytobiorcy. Uruchomienie kredytu nastąpiło dyspozycją z 16 sierpnia 2012 r. Uruchomienie kredytu nastąpiło przez przelew środków w wysokości wynikającej z umowy z 16 sierpnia 2012 r. na rachunek (...).

A. P. (1) zmarł 28 grudnia 2015 r. Spadek po nim na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarz nabyła Gmina R., co zostało stwierdzone postanowieniem z 27 września 2019 r. Sądu Rejonowego w L.. W chwili śmierci kredytobiorcy kredyt nie był spłacony w zakresie należności głównej 300 000 zł. Kredytobiorca spłacał na bieżąco odsetki od kredytu. Odsetki zaczęły narastać od grudnia 2015 r. Pierwsza należność odsetkowa wymagalna na 31 grudnia 2015 r. wynosiła 2 081,24 zł przy stopie 8,17% w stosunku rocznym. Na dzień 31 stycznia 2016 r. odsetki wynosiły w sumie 4 160,36 zł przy stopie 8,16% w stosunku rocznym. Na dzień 28 lutego 2016 r. odsetki wynosiły w sumie 6 093,43 zł przy stopie 8,11% w stosunku rocznym. Na dzień 31 marca 2016 r. odsetki wynosiły w sumie 8 152,16 zł przy stopie 8,08% w stosunku rocznym. Na dzień 30 kwietnia 2016 r. odsetki wynosiły w sumie 10 139,56 zł przy stopie 8,06% w stosunku rocznym. Na dzień 31 maja 2016 r. odsetki wynosiły w sumie 12 193,20 zł przy stopie 8,06% w stosunku rocznym. Na dzień 30 czerwca 2016 r. odsetki wynosiły w sumie 14 185,53 zł przy stopie 8,08% w stosunku rocznym. Na dzień 31 lipca 2016 r. odsetki wynosiły w sumie 16 259,56 zł przy stopie 8,14% w stosunku rocznym. Na dzień zakończenia umowy odsetki wynosiły w sumie 17 197,37 zł przy stopie 8,15% w stosunku rocznym.

Powód wezwał pozwanego Gminę R. do zapłaty pismem z 12 grudnia 2019 r. zadłużenia pozwanym z tytułu zawartej umowy kredytu nr (...), które na ten dzień wynosiło 300 000 zł należność kapitałowa, odsetki umowne wyniosły 17 197,37 zł oraz odsetki za opóźnienie naliczane od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 14,00% w stosunku rocznym 139 693,15 zł, opłaty i prowizje za czynności banku 600 zł.

Powód wystawił wyciąg z ksiąg (...) Bank SA z siedzibą w W. w dniu 16 grudnia 2019 r. Zgodnie z wyciągiem z ksiąg (...) Bank S.A. zadłużenie pozwanym z tytułu zawartej umowy kredytu nr (...) wynosiło 300 000 zł należność kapitałowa, odsetki umowne wyniosły 17 197,37 zł oraz odsetki za opóźnienie naliczane od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 14,00% w stosunku rocznym do 15 grudnia 2019 r. 140 153,42 zł, opłaty i prowizje 600 zł. Do chwili śmierci kredytobiorcy odsetki od udzielonego kredytu były spłacane na bieżąco. Ponieważ po zakończeniu umowy kredyt 300 000 zł wraz z wymienionymi wyżej odsetkami nie został spłacony powód zaczął naliczać odsetki karne 14% w stosunku rocznym. Skutki niespłacenia kredytu w terminie regulują ogólne warunki umów w zakresie kredytowania działalności gospodarczej w G. Banku (...) Banku SA w § 11 pkt 1 - 3, które kredytobiorca podpisał włączając ich treść do wiążącej go z powodem umowy kredytowej nr (...). Zgodnie z pkt. 2 od niespłaconych w terminie rat kapitału pobiera się oprocentowanie według podwyższonej stopy procentowej. Wysokość oprocentowania podwyższonego obowiązującego w Banku ustalana jest na podstawie stawek WIBOR, LIBOR lub (...) dla okresów trzymiesięcznych, odpowiednio do waluty kredytu, z 10 ostatnich dni roboczych ostatniego miesiąca kwartału powiększonych o 15 punktów procentowych i obowiązujących przez cały następny kwartał. Aktualnie niższe są odsetki maksymalne według kodeksu cywilnego i powód domaga się takich odsetek na podstawie art. 481 § 2¹ k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c.

G. P. (1) przyznała istnienie długu i wskazała, że nie ma żadnej dokumentacji kredytowej i żadnej wiedzy na temat spłaty kredytu.

Dowód: - umowa kredytu nr (...) k. 7 – 8,

- dyspozycja uruchomienia kredytu nr (...) k. 11,

- ogólne warunki umów w zakresie kredytowania działalności gospodarczej w G. Banku k. 13,

- ogólne warunki umów w zakresie kredytowania działalności gospodarczej w G. (...) Banku k. 14 - 15,

- ogólne warunki umów w zakresie kredytowania działalności

gospodarczej w G. (...) Banku k. 16 - 17,

- odpis skrócony aktu zgonu A. P. k. 18,

- postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po A. P.

k. 19,

- wyciąg z ksiąg (...) Bank S.A. w W. z 16.12.2019

r. k. 48,

- historia rachunku k. 143 – 158,

- historia rachunku po zakończeniu umowy kredytowej k. 140 –

142,

- zeznania G. P. k. 130.

Sąd zważył, co następuje:

Dowody z dokumentów sąd uznał za wiarygodne, albowiem zostały sporządzone w przepisanej formie, przez podmioty uprawnione i nie budziły wątpliwości, co do swojej prawdziwości, nie były też kwestionowane przez strony postępowania.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka G. P. nie znajdując zastrzeżeń, co do ich wiarygodności.

Pozwany Gmina R. jest spadkobiercą A. P. (1) dlatego na podstawie art. 922 § 2 k.c. prawa i obowiązki zmarłego przeszły z chwilą jego śmierci na pozwanego. Powoda i A. P. (1) łączyła określona w art. 69 ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Prawo Bankowe (Dz.U. 2015.128 j.t.) umowa kredytu. W umowie kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz prowizji od udzielonego kredytu. Od 16 sierpnia 2016 r. kwota wykorzystanego kredytu 300 000 zł stała się wymagalna i podlegała zwrotowi na rzecz powodowego banku. Tego dnia kredytobiorca już nie żył, ale spadek po nim z dobrodziejstwem inwentarza odziedziczył pozwany. Z uwagi na powyższe na podstawie umowy nr (...) z 16 sierpnia 2012 r. sąd w pkt. 1 wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda 455 269,55 zł (czterysta pięćdziesiąt pięć tysięcy dwieście sześćdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt pięć groszy) wraz z odsetkami liczonymi:

a) **od kwoty kapitału 300 000 zł od dnia 16 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty tytułem odsetek karnych w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie określonych w art. 481 § 2¹ k.c. (tj. dwukrotności sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych), które na dzień wniesienia pozwu wynoszą 14% w stosunku rocznym,**

b) **od kwoty odsetek umownych 15 116,13 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od 30 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty, na podstawie art. 481 § 2 k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c.,**

c) **od kwoty odsetek karnych 140 153,42 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od 30 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty, na podstawie art. 481 § 2 k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c.**

W tym zakresie roszczenia powoda nie były przedawnione. Ustawa o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych innych ustawa z dnia 13 kwietnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104) w art. 5 ust 1 uregulowała, że: do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Ustawa weszła w życie 30 dni od ogłoszenia. Ogłoszenie nastąpiło 6 czerwca 2018 r. Umowa z 16 sierpnia 2012 r. nr (...) została zawarta na czas określony czyli do 15 sierpnia 2016 r. tak więc bieg terminu przedawnienia rozpoczął się od 16 sierpnia 2016 r. Tego dnia roszczenie powoda stało się wymagalne. Ponieważ udzielający kredytu powodowy bank jest przedsiębiorcą zarówno w oparciu o przepisy znowelizowane ww. ustawą jak i w oparciu o przepisy w poprzednim brzmieniu ma zastosowanie wobec jego roszczeń trzyletni okres przedawnienia z art. 118 k.c. Zatem przedawnienie według przepisów przed nowelizacją nastąpiłoby od 17 sierpnia 2019 r. W chwili wejścia w życie ustawy z 13 kwietnia 2018 r. roszczenie powoda było nieprzedawnione w zakresie roszczenia głównego i części odsetek. Do tych roszczeń ma zastosowanie zacytowany art. 5 ust 1. Ustawa z 13 kwietnia 2018 r. w art. 1 ust 1 pkt. 3 nadała nowe brzmienie art. 118 Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. Zatem do nieprzedawnionych w dniu wejścia w życie ustawy roszczeń powoda ma zastosowanie na podstawie art. 5 ust. 1 i art. 118 w nowym brzmieniu, czyli w dniu wytoczenia powództwa 30 grudnia 2019 r. możliwe było skuteczne dochodzenie przez powoda nieprzedawnionych 6 lipca 2018 r. roszczeń z umowy nr (...). Dla roszczeń o świadczenia okresowe termin przedawnienia przed wejściem w życie ustawy z 13 kwietnia 2018 r. i po jej wejściu w życie termin przedawnienia wynosi 3 lata. Zatem odsetki 2 081,24 zł naliczone 31 grudnia 2015 r. przedawniły się 31 grudnia 2018 r. to jest w dniu wytoczenia powództwa (30 grudnia 2019 r.). były przedawnione. Odsetki za kolejny miesiąc 2 079,12 zł stały się wymagalne 31 stycznia 2016 r. zatem w chwili wejścia w życie ustawy z 13 kwietnia 2018 r. te odsetki były nieprzedawnione i do nich ma zastosowanie art. 118 k.c. w nowym brzmieniu, czyli koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, czyli wydłuża się do 31 grudnia 2019 r. i ta zasada będzie dotyczyć wszystkich kolejnych odsetek naliczanych w czasie trwania umowy do jej zakończenia 15 sierpnia 2016 r. Ta zasada dotyczy też roszczenia głównego, które stało się wymagalne 16 sierpnia 2016 r. a więc nieprzedawnionych 30 grudnia 2019 r.

Powód zaproponował zastosowanie w niniejszej sprawie ust 2. art. 5 zdanie drugie w brzmieniu „Jeżeli jednak przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.” Zdaniem sądu to zdanie nie ma zastosowania w niniejszej sprawie, gdyż nie można go interpretować w oderwaniu od treści ustawy znajdującej się powyżej tego zdania czyli całego ustępu 2 art. 5. Zadnie drugie stanowi ze zdaniem pierwszym całość normatywną. Oba te zdania muszą być interpretowane łącznie. Ustęp ten dotyczy sytuacji, w których ustawą zmienianą skraca się okres przedawnienia. W niniejszej sprawie oba okresy przedawnienia i dla roszczenia głównego i dla roszczenia odsetkowego są takie same po wprowadzeniu nowelizacji jak i przed nią. Oba te okresy wynoszą trzy lata. Zatem ust 2 art. 5 ustawy z 13 kwietnia 2018 r. nie ma zastosowania w tej sprawie. Dlatego mając na uwadze wszystko powyższe sąd od roszczenia odsetkowego wyliczonego przez powoda na 17 197,37 zł odjął odsetki 2 081,24 zł naliczone 31 grudnia 2015 r., które przedawniły się 31 grudnia 2018 r. (zgodnie z nowym brzmieniem art. 118 k.c. na ostatni dzień roku kalendarzowego) i były przedawnione 30 grudnia 2019 r. w chwili wytoczenia powództwa o nie. W tym zakresie powództwo zostało oddalone na podstawie wskazanych wyżej przepisów. Sąd oddalił również powództwo o 600 zł z tytułu opłat i prowizji, dlatego, że powód nigdy nie wyliczył za co i kiedy pobrał te prowizje oraz ile wynosiły poszczególne prowizje i na jakiej podstawie były naliczone poszczególne prowizje. Ten element roszczenia pozostawał całkowicie poza możliwością weryfikacji, go przez sąd.

Powodowi należą się dalsze odsetki ustawowe z 481 § 2¹ k.c. w wysokości dwukrotności sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od należności głównej 300 000 zł. Prawo dochodzenia odsetek maksymalnych od należności głównej wynika z § 11 ust 3 ogólne warunki umów w zakresie kredytowania działalności gospodarczej w G. Banku. Odsetki określone w tej regulacji są wyższe niż maksymalne z kodeksu cywilnego.

Powodowi należą się dalsze odsetki ustawowe od odsetek 15 116,13 zł i od odsetek 140 153,42 zł w wysokości odsetek za opóźnienie na podstawie art. 481 § 2 k.c. od 30 grudnia 2019 r., czyli od wytoczenia o nie powództwa na podstawie art. 482 k.c.

Pozwany przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza dlatego na podstawie art. 1031 § 2 k.c. i na podstawie art. 319 k.p.c. sąd ograniczył odpowiedzialność pozwanego do prawa powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności, z uwagi na spadkobranie po A. P. (1) zmarłym 28 grudnia 2015 r. w G. z dobrodziejstwem inwentarza.

Nadto odpowiedzialność pozwanego jest solidarna z G. P. (1) odpowiadającą wobec powoda jako poręczycielka na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z 31 stycznia 2020 r. wydanym w sprawie (...) Zatem wykonanie zobowiązania przez jednego z pozwanych zwalnia z obowiązku drugiego pozwanego.

Na podstawie art. 102 k.p.c. sąd nie obciążył pozwanego żadnymi kosztami postępowania, gdyż pozwany nie odpowiada za własne zobowiązanie odpowiada na podstawie dziedziczenia, które jest wynikiem odrzucenia spadku przez spadkobierców związanych więzami rodzinnymi ze zmarłym kredytobiorcą. Dlatego zasady słuszności nie pozwalają na obciążenie pozwanego kosztami postępowania poniesionym przez powoda.

L., 6 kwietnia 2021 r. SSO M. Ł. – Skóra